

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

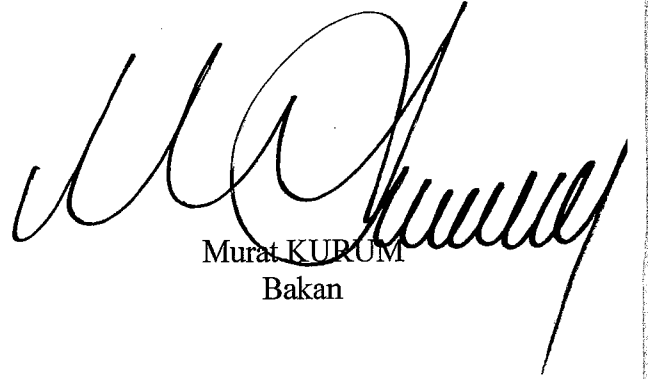
24 Ocak 2023

Sayı :30824082-610-5609562
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (81 Adet, 163 Sayfa)

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
SAYIN CANDAN YÜCEER'İN
TBMM 7/75114 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Gıda Mühendisi Yrd. Doç. Dr. Bülent Şık, Akdeniz Üniversitesine bağlı Gıda Güvenliği ve Tarımsal Araştırmalar Merkezi'nde akademisyen olarak çalışırken Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen bir halk sağlığı araştırmasında görev almıştır. Araştırma Türkiye'de kanser vakalarının sık görüldüğü illerde kanser ile çevresel kirlilik arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmıştır. 2011-2016 yılları arasında yapılan araştırmanın adı, "Kocaeli, Antalya, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli İllerinde Çevresel Faktörlerin ve Sağlık Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi Projesi" dir. Araştırma sonucunda Kocaeli, Kırklareli, Tekirdağ, Edirne ve Antalya'dan alınan bazı gıdalar ve su örneklerinde sağlığı tehdit eder seviyede pestisit, ağır metal ve polisiklik aromatik hidrokarbonların varlığı ile bazı yerleşim yerlerinden alınan suların içilmemesini gerektirecek düzeyde kurşun, alüminyum, krom ve arsenik içerdiği tespit edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı tarafından sonuçları açıklanmayan araştırmanın sonuçları Bülent Şık tarafından kaleme alınan 16-19 Nisan 2019 tarihleri arasında Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan yazı dizisiyle kamuoyu ile paylaşılmıştır. Bu yazılar nedeniyle Şık hakkında 12 yıl hapsi istemiyle dava açılmış, yapılan yargılama sonucunda Şık'a TCK 258. madde yer alan "göreve ilişkin sırrı açıklama" suçlamasıyla 15 ay hapis cezası verilmiştir. Verilen ceza daha sonra İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13'üncü Ceza Dairesi tarafından bozulmuştur. Daire, açıklanan raporun gizli belge olmadığını belirterek Şık'ın beraatine karar vermiştir.

Ancak aradan geçen süre zarfında Sağlık Bakanlığı yapılan tüm çağrılara rağmen söz konusu projenin sonuçlarının hala açıklamamıştır. Bu nedenle araştırmaya ilişkin bilinenler, Bülent Şık'ın aktardıklarıyla sınırlıdır. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca son olarak Sağlık Bakanlığı 2023 Yılı Bütçe Görüşmeleri sırasında sorduğum soruya "Biz, o raporu 2 yıldan daha fazla süre önce, 2,5 yıl kadar oluyor, Çevre Bakanlığı'na olduğu gibi, -kaygılarınız varsa- bütün netlikle bildirdik, gereğinin yapılması üzere" şeklinde yanıt vermiştir.

Bu bağlamda;

1-Bakanlığınız söz konusu raporun sonuçlarını kamuoyuna açıklamayı planlamakta mıdır? Konuyla ilgili bir açıklama yapılması planlanmakta mıdır?

2-Söz konusu raporun sonuçlarına ilişkin önlem alınmış mıdır? Alındıysa bu önlemler nelerdir?

3-Rapor, Bakanlığınıza hangi tarihte bildirilmiştir?

4-Raporun hazırlandığı tarihten itibaren çok uzun zaman geçti. Yeni bir rapor hazırlamayı düşünüyor musunuz?

CEVAP

Sağlık ve çevresel etkenler arasındaki ilişkiyi tanımlayabilmek için durum tespiti yapmak amacıyla Sağlık Bakanlığınca 2011-2018 yılları arasında hazırlanan "Çevresel Faktörlerin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Değerlendirilmesi Projesi" ne istinaden Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı ve Bakanlığımız temsilcilerinin katılımı ile Çevresel Faktörlerin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Eylem Planı oluşturulmuş olup, söz konusu eylem planı Sağlık Bakanlığı'nın 13.03.2019 tarihli ve 00089408308 sayılı yazısı ile Bakanlığımıza iletilmiştir. Söz konusu eylem planında Bakanlığımız görev, yetki ve sorumluluğunda bulunan eylemler; stratejik hedefleri ve ekonomik hususlar dikkate alınarak titizlikle uygulanmakta olup, eylem planı kapsamında gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

- Su kaynaklarının korunması ve kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla arıtma teknolojilerinde yaşanan gelişmeler de dikkate alınarak Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde yer alan deşarj standartlarının kısıtlanması doğrultusunda Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği 17.12.2022 tarihinde revize edilmiştir. Ayrıca Bakanlığımızca Marmara Denizi Eylem Planı Kapsamında Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi ile Ergene Nehrinde Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi de yayımlanmıştır.
- Atıksu Arıtma/ Derin Deniz Deşarjı Tesisi Proje Onayı Genelgesi kapsamında alıcı ortam ve endüstriyel üretim faaliyetleri dikkate alınarak atık su arıtma tesislerinin proje onay işlemleri gerçekleştirilmektedir.
- Bakanlığımızca Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli illerinin de içinde bulunduğu Ergene Havzasında arıtma çamuru ile ilgili çeşitli çalışmalar yürütülmüş olup bu kapsamda Ergene Havzası Arıtma Çamuru Yönetimi Planı hazırlanmıştır.
- Bakanlığımızca çevreyi koruma amaçlı yapılan çalışmalar sonucunda, son yıllarda atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısında ve bu hizmetin verildiği nüfusta önemli artış meydana gelmiştir. 2002 yılında belediye nüfusunun % 35'ine atık su arıtma hizmeti verilirken, yapılan çalışmalar neticesinde 2022 yılı ortası itibariyle ile bu oran yaklaşık % 89'a ulaşmıştır.
- Arıtılmış atık suların yeniden kullanımın yaygınlaştırılması amacıyla 10/6/2022 tarihli ve 7410 sayılı Kanununun 6 ncı maddesiyle Çevre Kanununda değişiklik yapılmıştır. Arıtılmış atıksuların yeniden kullanım kriterlerinin yer aldığı Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği alternatif kullanım alanlarını da içerecek şekilde revize edilmiştir.
- Bakanlığımızca atık su arıtma tesislerinin etkin, verimli ve mevzuata uygun olarak işletilmesini sağlamak amacıyla da Atıksu Arıtma Tesislerinde Çalışan Teknik Personele İlişkin Tebliğ 2019 yılında yayımlanmıştır.
- Vatandaşlarımızın soluduğu hava kalitesini iyi seviyede tutmak en temel hedefimizdir. Bakanlığımızca hazırlanan plan formatına göre, Temiz Hava Eylem Planı hazırlama yükümlülüğü bulunan illerimiz Bakanlığımız yönetmeliği ve ilgili genelgesi kapsamında belirlenmiştir. Bu kapsamda 64 ilde 5 yıllık dönemler için hazırlanan planlar Bakanlığımız koordinasyonunda elektronik olarak takip edilmektedir.

Temiz Hava Eylem Planlarında uygulanacak tedbir ve eylemlerin belirlenmesi amacıyla illerimizde hava kalitesi seviyelerine ilişkin kirlilik kaynaklarının tespitinin metre ölçeğinde sağlanması için Bakanlığımız sunucularında hizmet veren Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı karar destek aracı olarak kullanılmaktadır. Bu kapsamda hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik ulaşım, ısıtma, sanayi amaçlı tedbirler belirlenmekte ve uygulanması sağlanmaktadır.

- Bakanlığımız sunucularında hizmet veren Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı illerimizde hava kalitesi seviyelerine ilişkin kirlilik kaynaklarının tespitinin metre ölçeğinde sağlanması amacıyla kullanılmaktadır. Bu kapsamda hava kirliliğinin azaltılmasına yönelik ulaşım, ısıtma, sanayi amaçlı tedbirler belirlenmekte ve uygulanması sağlanmaktadır.

Hava kalitesinin korunmasına esas şekilde emisyon azaltımına yönelik yeşil dönüşüm stratejileri ulaşım, ısıtma ve sanayide etkin şekilde uygulanmaktadır. Bu kapsamda illerimize finansal ve teknik destek

verilmektedir. Katı yakıtların dijital ortamda yaşam döngüsü takibi gerçekleştirilerek illerde kullanılacak yakıt kalitesi ilin hava kalitesi durumuna göre düzenlenmektedir.

Ayrıca; alternatif enerji kaynaklarının kullanımı ve altyapısının yaygınlaştırılması, enerji verimliliğinin artırılması, bisiklet yollarının yapımı ve raylı sistem taşımacılığı desteklenmektedir.

- Bakanlığımızca hazırlanan Isıtmada Yeşil Dönüşüm Strateji Belgesi kapsamında, Isınma kaynaklı hava kirliliğinin azaltılması için, enerji verimliliğinin artırılması amacıyla Avrupa ülkelerinde olduğu gibi bölgesel ısıtma sistemlerinin yaygın bir şekilde kullanılması hedeflenmiş olup, ısıtma sistemlerinde sanayi ve enerji üretim tesislerindeki atık ısıların ısınma amaçlı kullanımı döngüsel ekonomi açısından da temel önceliklerimiz arasındadır.

Ülkemizde sanayide yeşil dönüşüm kapsamında yer alan sektörlerin uyum durumları ve ihtiyaçlarına yönelik uyum belirleme çalışmaları yürütülmekte olup, en çevreci temiz üretim teknolojilerinin uygulanabileceği tesis envanteri oluşturulmuştur. Bakanlığımızca, sanayide kirlenmeden üretmek mümkün vizyonu doğrultusunda, mevcut en iyi tekniklerin kullanımıyla endüstriyel emisyonların kaynağında azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Sanayide Yeşil dönüşüm kapsamında temiz ve çevre dostu üretimin yaygınlaştırılması ile önemli bir çevresel iyileşmenin yanı sıra ülkemiz sanayisinin Dünya ve Avrupa Birliği standartlarında üretim seviyesini yakalayarak ihracat pazarında yüksek payla yer alması hedeflenmektedir.